

Cviltis, Abs. Užs. 13 N
St. OS. P. REG. NR. 93

113

Atiduok Tėvynei, ką privalai!

REG. NR. 71
St. m. 08 mėn. 13 d.

P O G R I N D Ž I O Ž O D I S

Nr. 1

Leidžia LLKS Pietų Lietuvos Srities
Visuomeninė Dalis

1950m. birželio mėn.

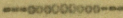
P O G R I N D Ē J O - Z O D I S

Šis ir pirmais Lietuvis Britiņu Visuomeninė Dalis
LONDON. Dirbėlio mėn. Nr. 1

I SKAITYTOJUS

Šiuo metu pagrindinio spaudos pagrindiniai uždaviniai yra propaguoti tautoje Lietuvos laisvės kovos sąjūdį, ugdyti tautoje Tėvynės meilę, kovos dvasią, karūgiškumą ir pan. dorybes, kovoti su tautoje pasirodžiusiomis ydomis, propaguoti naujo raudonojo teroro naikintojusių sąjūdžio ir tautos narių reikimą, informuoti tautą apie vidaus ir užsienio padėtis, instruktuoti tautą, kaip laukti įvairių galimybių ir netikėtumų atveju, įspėti tautą apie priešų kėlus, įrodyti tautai sąjūdžio vedamos kovos teisą ir būtumą, prie jos prisidėti, skieinti tautoje bolševikų veidū, diskredituojančių ir tarybinės santvarkos tikrąjį veidą, atidengiančių medžiagą ir kt.

Toliau platu būdu išsiviešinti pagrindinio spaudos uždaviniai, nes dabartinėmis sąlygomis daugiausia įmanoma tik 2-6 puslapių laikraštukus išleisti. Siekiama šią spragą nors dalinai užpildyti, leidžiamas "Pagrindinio Žodis", kuriame minimas klausimas bus atnaujinti plačiau ir išsamiau pažinti. Deja, dėl nedidelio tiražo "Pagrindinio Žodis" bus prieinamas tik labai apibūtinamas skaitytojų skaičiui. Todėl skaitytojus maloniai prašome atsivelti į tas nepaprastai sunkias pagrindinio spaudos leidimo sąlygas ir į didelį jos pareikalavimą ir skieinti "Pagrindinio Žodis" kiek galima platesniame tautiečių būryje, nes tik tada šis laikraštis savo tikslą pilniau atsieks. Ši leidėjams tuo bus suteikta didelė moralinė parama.

POGRINDINIS ŽODIS

Kovos dvasia kad nerablankty,
Nauja joga bet pasirodyt,
Visus dorus tautiečius laiko
Lietuvių pagrindinis žodis.

Slaptinę, oglių glūkimoje,
Kovų šėšėlių pagindytas,
Jis eina skolbt lietuvių tautai,
Kad autemas bus išblakkytos,

Kad greit tauta iš pliego kelais,
Kad aušta jau diena į šventę,
Kad laisvė į duris tuoj bėsis.
- Pakilk, lietuvi, lig šiol kentęs!

Žiūrėk - ugninės laisvės karos
Jei apina dangaus šydryną,
Fikti šėšėliai bene drėkinas -
Dangines, ir visoje Tėvynėje

Tik skamba trankios karo dainos,
Girdėt trimitai, danda būgnai, -
Tai plodias pagrindinio žodžio
Išleistas Laisvės Kovos Ugnys!

ATIDUOK TĖVYNEI, KA PRIVALAI!
/ LLKS Šūkis /

Galutinis laisvės kovos sąjūdis susivienijimas į vieningą karinę visuomeninę organizaciją L. L. K. S. pastatė kiekvienam lietuviui daug svarbių ir atsakingų uždavinių. L. L. K. S. pagrindinis tikslas yra atkurti nepriklausomą, Lietuvą, demokratiniiais pagrindais, įgyvendinant visus pagrindinius Žmogaus Teisių Deklaracijos principus. Šio tikslui pasiekimas surištas su uždaviniais, kurių vykdymo sustabdoma tenka visiems tautai. Sąjūdis turi apinti visas mūsų tautos gyvybingiausias ir kūrybingiausias jėgas. Nereikia pamiršti, kad šioje kovoje mes nesame vieni. Mūsų kova yra dalis tos kovos, kurią veda viso pasaulio laisvę mylintis tautos už galutinį Žmogaus išvadavimą iš bet kokios priepaaidos, skurdo, vargo ir karo nelaimių. Šių kiinių ir sveturų tikslų siekiamai neturi būti abejingas nei vienas lietuvis.

Dešimt metų lietuvių tauta veda kovą už savo egzistenciją ir už savo teises. Per šiuos žiaurios okupacijos metus lietuvių tauta patyrė padidėjusias savo egzistavimo laikotarpyje nuostolius. Dešimtyse tūkstančių žuvusių partizanų, šimtai tūkstančių mūsų tautiečių, išblaškytų po T. Rusijos koncentracinius ir Sibire taigus, kalba apie tai, koks gyvas yra lietuvių tautos laisvės troškimas. Šios mūsų atšiaurią bolševikinę propagandą svaiginojimą apie lietuvių tautos "naująją kelią", parodo pasauliui jos nerągyvanti laisvai ir jos dideli inteli, į viso pasaulio laisvę mylinčių tautų vedamą, išsilaisvinimo iš totalitarizmo kovą.

Šios mūsų šaukte šaukia kiekvieną lietuvi tauti pradėtąjį darbą, siekiant to paties tikslo, už kurį pamažoje gyvybes tūkstančiai žurnalistų.
Žiaurios okupacijos sąlygos nepalaužia tautos valios prisikelti. Bolševikinė propaganda, maitindama mūsų tautą atgyvenamaisi ideologija, nori nuplėsti naują

115 ok.

idejū atklāšana. Nori uzsārti mūs, tautai šķis ir neparedzti, kaip šis tikrųjų vīnata gyvenimam kritene kultūringose šalyse, kaip gerēja žmonių garbavie, kokie šis tikrųjų pasiekta sociāliniai ir ekonominiai laimėjimai ir t.t. Nori išskirti mūs, jaunimā, save gruponitkoje ideologijoje ir atskirti jū prieš save tautpacijos metu išaugusi ir uzsigrādinusi naujoji karta drāsiel stōja kovam, atkodama visa tai, kas žmogui yra brangiausia: gyvybę, motinos meilę, šeimam laimę...

Mūs, kaimam, davę spaudos drācinio laikotarpie šivyrinus, pagimęs tautos atgimimo šakintojus, savanorius, ir dabar šiam laisvės sąjūdyje davę tikstantis laisvės kovotojų partizanų. Mūs, kaimam daug ką atidavę Lietuvai ir dar pasiryšę daug ką atiduoti. Graūm ir garbingam lietuvių tautos pasirinktas pasipriešinimo kovam.

Ašmu, kad šios kovos reikmė ir rezultatai nebūtų tokie dideli, jei jai nevadovautų šis to paties kaimo, šis tų patių žmonių būklis, kaip vadai. Mūs, kaimam yra tautos turinys ir tam turinim formų turi dūsti šis kaimo kilusi inteligentija. Ji kaip tik turi būti tautos kovos avangarde. Bet tenka pastebėti, kad šiuo metu didesnę dalis inteligentijos ir miesto visuomenės dabartiniai vedamai kovai vis dar lieka pasyvi ir abejinga. Daugeliu atvejų paveikti bolševikinės propagandos trūkinio ir prievartos kai kurie inteligentai tautokupant, įvairiai ir šašaleliu. Duvę žymūs veikėjai, senosios inteligentijos likučiai, pakeitę pavardes ir vėdę "šiltas vietoles", nuolatikai tamauja okupantui, kartais net kerūdami tautos interesams. Nepasidavę, kad šis kelių šimtų rublių mėnesinio atlyginimo ir savo egoistinių reikalavimų patenkinimo dalis inteligentijos pradeda riedėti su beakūntandis bolševikinė malina. Daugeliu nerūpi tautos reikalai. Apširibojama tik didelis apgailiectavimu, lengva politikavimu ir sensacių gamdymu. O tuo tarpu tauta laukia naujų jėgų atplūdikio, žmonių, beaplygiškai atsidavusių Lietuvos išlaisvinimo reikalui. Ilgas okupacijos laikotarpis parodė, kad mūs, inteligentija ir dalis dirbančios tarybinės įstaigose visuomenės yra bolševikinių kolonizatorių

lietuviams iš vietų, nors ir kaip stengtųsi pataikinti bolševikams. Bolševikai nepasitiki lietuviams ir juose mato jėgą ne dabartinę, tai ateities priešą. Juk tuo atveiliu bolševikai turi puikią praktiką. Tada pagalvokime, ar verta tokiam būdu teršti savo sąjungą ir idėjiniai įsitikinimus.

- Tapatardis pasiūko jimo didingumą, kiekvienas, kas, laisva valia atsiskyrdamas savo asmeniškos laimės ir gerovės, gali padvesti visas jėgas visos tautos, o ypač jos priaugendies kartos gyvenimui. Diežiulis darbas reikalauja kuo daugiau naujų, besąlygiškai pasišventusių, sąmoningų ir energingų pilnų laisvės kovotojų; - sake L. L. K. S. Tarybos krepšiniais į gyventojus. Kiekvienas lietuvis turi pagal esamas sąlygas ne tik vesti, bet ir asmeniškai įsitraukti į tautos išsilaikymo sąjungą ir tuo prisidėti prie Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo. Tauta, padėjusi milžiniškas pastangas, prisikėlė, ir nepriklausomybę bus atstatyta, ir tos momentas bus surištas su galutinio bolševizmo sunaikinimu ir naujo kirvytinio laikotarpio visai Europai atėjimu. Norėtas bus lietuvių varo tas, kas pasirūpė tėvynę pačiu sunkiausiu jai metu.

Tad šalin pasyvumą ir pesimizmą iš mūsų tarpų! Vardan kritusių Lietuvos jausuolių, vardan tūkstančių, šimtonių kankinamųjų, kalėjimuose ir sibirų kalėjimuose, vardan visą Lietuvos motinų sąrašą ir kančių, vieni kaip vienas rodomą Lietuvos laisvės kovos sąjungą ir atiduokime Tėvynei visą, ką privalome atiduoti, kad šis ir ateinančios mūsų kartos galėtų kurti nepriklausomoje demokratiniėje Lietuvoje naują gyvenimą, pagrįstą asmenine laisve, socialiniu teisingumu ir ekonominiu gerbuvu.

V a i š v i l k a s

-000-

"Mirti už Tėvynę yra daug kilniau, negu gyventi su" /Kerkilas/.

"Lietuva nepraras nepriklausomybės; jos nepriklausomybę laikinai atidėta į šalį" /Fr. Rusevitas/.

Žmogus tėvynėje tik gyvena yra, kiek ji jame, je mirdyjo, gyva yra.

A. UČSIS

ŠALINGAS POŽIŪRIS

1/6 atly

Yra mūsų inteligentų, galvojančių, kad reikia eiti nepripriešinimo keliu, vykstant okupanto nurodymams. Ir, taip galvodamas, profesorius uoliai mokosi marksizmo, rašytojas rašo bolševikinę knygą, aktorius stoja į partiją, ekonomistas, diekdamas sukštų pareiškį, išsueda savo draugus.

Nevertėtų ir kalbėti vien apie tautos atmatas, karus, nesutradindamas savo instinktų ir netekusios žmogaus orumo, partdave šalies pavergėjui savo laisvą, vertingiausiąją žmogaus turty. Bet šiuo reiškiniu tenka susirūpinti dėl to, kad jie pasaka miti, neipratęsioji savarakiškai galvoti. Ypač yra šalingas jų elgis tautinių skelbimus pažūris, jog taip elgtis reikia, kad galėtum išsaugoti lietuviams bent kultūrinę ir ekonominę veiklą.

Bet, tautiečiai, apie kokią kultūrinę veiklą jūs kalbate? Kokią kultūrą jūs galite dabartinėmis sąlygomis išsaugoti? Ar mums reikalingas išprievartautas mokslas? Vakarų filosofija, dėstyta mūsų universitete, yra 2000 metų senumo, ir ji vienu metu pašalinata, o jos vieton visiems privalomai bruka marksištinę "filosofiją". Biologija pavergte ciurės doktrinos. Istorija klautojama gėdingiausiu būdu.

Ar totai, ką IKP/B/OK rašytojams įsakio rašyti, yra mūsų kultūros reiškinys? Viena, jokie tendencingi ras šiniai negali pretenduoti į meną. Tai seniai laisvatas pasamlyje aišku. Antra, jie mums yra ne vien svetimi, bet dygntas ir priešinki. Tai pūslės, pilnos raudonų mero bacilų. Ir kol gyvens bent vienas nepaperkamas, tėvynę alyšs, sukštais idealais gyvenęs lietuvis, jie airtinai kovos su šia žuonių liga.

Kad totai bolševikinis teriamasis nemus lietuvių pėkendimas, yra jau įrodytas faktas. Juk bolševikinę knygų riekas neposka. Vokietų okupacijos metu, kada laivo duodama šiek tiek laisvės pasisakyti, knygos buvo grobetyte išgrobatomos, o dabar bolševikai varu vorėlis tarnautojus jas piktai, kooperatyvai šindirkoms-noriam parnuodami cukrų, bruka ir išplatinti ataijstas knygas.

Teatrus publika larko vien tada, kai vaidinasi klasikiniai veikalai, o tarybinų veikalų šūrėti susirėkia po 30-70 žmonių. Oama dažnai teatrus tenka atšaukti spektaklius todėl, kad nebūna kas jų šūrėti.

Tą patį galima pasakyti ir apie raudonoji vaidinimai bei plastiniai menai. Kas reikalingi Stalinui ir Lenino portretai arba jų biustai? Argi įdomūs lietuviui paveikalai, vaidinuoja, kaip buvo pavojingas šalis, kaip draskomos protovių sodybos?

o vėlgi, ar gali būti kalba apie koki nors šalies ekonominių gyvenimą? Je nėra, yra vien rafinuotas šalies eksploatavimas ir didžiausias alindimas.

Mieli tautiečiai, ko gi siekia priežas? Ar ne vienintelis jo troškimas, kad mes elgtumėsi taip, kaip kai jūs ketinate. Gerai išstudijuoti marksinę, pasauli perlieti juo, įstoti į partiją, o vėliau virsti šokistu - štai susitaikindųjų kelias, štai gėdingiausia žmogaus naujina forma.

Labai liūdna, kad šiuo keliu ryžtasi eiti mūsų mokytieji, išsilavinę žmonės. Jie nekaltama apie tuos, kurie paridavė priešui be jokių rezervų, su visa savo morkute siela. Jie atpliečią ras prie bolševikinio lovio. Jase jų gyvenimo prasė. Tegul jų ir virškina. bet šia kreiplianėis į tuos tautiečius, kurie savo širdimi yra grynai lietuviškai ir mintimis keikia šalies engėją.

Jūs pašvelkite į savo pirštams, jau nuėjusius raudonoju klystkeliu, ir pamatysite, ką jie geru nurodė, kas padėjo savo šaliai. Panagrinkite nešališkai jų "nuopelnus" ir įsitikinsite, kad visose srityse jie įtikimai į bolševikinį vešiną, kad visur jie veikia savo tėvynės nonusdai.

Juk vis tiek gi ateis diena, kada šluos raudonoji bestija, ir tauta kaip fenikses prisikels iš pelonių. o kur jūs dirgsite tada?

Dabar, mieli tautiečiai, pats metas įrodyti, kas rūpinasi tautos, o kas vien pilvo, reikalais. Galima būti dvilypiu, ir tai kartais būty labai naudinga, bet tada reikia įrodyti, kodėl esi dvilypis. Visiems organizuotiems kerkiti šiandien yra sunku, bet tatau daryti gali kiekvienas atskirai. Kas rašo mokalinį darbą, tetafa nebeduoniai; kas vaidina tarybinį vaidmenį, tau-

galina ji tiek, kad nebūtu mēbeļstasijas agituoja, te-
pasistengia, kad išvados būtu neigiamas. Neieškokite
garbės priešė tarpe, nesiekite jė pagyrimų, nes jie
dogina jūsų sąlingą minimal, o priešė suteikta jums ga
bė virs jūsų gėda.

Tad nesieksite šalinges pašiuvas ir neskleiskite jų,
netarnaukite mūsų brolių žudikams, o kas eina tarnau-
ti, tenepasirūta tyliai kerkti. Nesigi nūks nėra gar-
būngis, kaip nesuteptas vardas, ir nieko nėra salo-
niam, kaip nesuaprinama sąjūnė.

—000—

R u g e l i s

Sireny akordai be kaukės

Stok! kur eini, broliu? (ia bedugnė,
ia prarajų amžinas guolis
ir balsiai žarvojantios ugnys, -
amžinis nokedai įmušęs.

Dievai svetini, nesavos idėjos...
o joms pasiūvęti, perdavus jaunus?
Per dang, mano sielas, malkysti pavėjui
i vylicis padengtus sireny kapus.

Burgišk, ne tas kelias veda į laisvą,
čia tyčia almuoja apgulė šiedais.
Klausyk, sirių vaiko, ir simbas, ir bairė
čia slopias seniai tuo kadais.

Tad grįšk, kol yra dar laike,
kol sielos nedraske beviltė kandi,
pasiai gal ir šauksies, bet vėjus kas vaiko,
tą amžiamus pirkolikia ir kėnė sava.

Savo rankas svetiną peili
įmesti i širdį, i kėnę mūs giatę,
pasidinti jaunų ir didžiųjų meilę
ir džiugtis vaidinai, kraujuse mupintu,

Broliu, motinų kraujuje tapti despota,
Pagarbinti staba, sukot jam mintis ---
Jei perkaug... jei yra dar ryšis su protu,
Perkaug... jei dar žmoguje plaka širdis.

A 2 k u p ė n a s

Naujųjų bajorų kasta

Bolševikinė valstybės santvarka savo esmėje yra ne kas daugiau, kaip iš naujo atkuriamas baudžiava, tik daugiau naujais pavadinimais ir vykdoma naujais, daug rafinutesniais metodais. Šia kalbomasi ar sovchosas - pomų dvaras, kolchosininkai bei darbininkai - baudžiaininkai, KGB, MVD ir kiti pareigūnai - pomų šuniškai paklusniais prievainiais, o bolševikų partijos nariai ir jų artimieji - naujųjų bajorų kasta su neribotomis privilegijomis ir tik sukštesnių pomų atšvilgiais apšėtos teisėmis.

Tariamai visų darbe žmonių gerovei kova prieš buržuazinę bei kapitalistinę santvarką yra tik priedanga melos žmonių grupės vyravimui užtikrinti. Tiesioginis epifoniškas daugiau pasiturinčių asmenų elukšnimų yra tik kaip greičiausia galimybė naujai bajorų kastei prelikti. Dalies grobio padalijimas savo paklusniais tarpuose yra tolygus skalikų apdalijimui kiškių anseleimis bei kojolėmis, kad šie kita kartą, kiškių vydamiečiai, labiau iš paskutiniųjų stengtųsi. Pažadai apie visų darbe žmonių gerbūvio pagerinimą yra tik kaip dėdra, rodoma šunims prieš akis, kurie alkio stumiamai ir retkarčiais botago smūgiais paglostami iš paskutiniųjų tempia tos kraugerių klikos vežimą.

Tai yra tikroji, realioji padėtis iš išorės bolševikų brangiai apmokamais propagandos dažniais prieš pasaulio akis visai grafinamos "Tarybų Socialistinių Respublikų Sąjungos" valstybės viduje.

Melai apie rūpinimąsi visų darbe žmonių gerbūvio ribunka tuoj pat, jei mes išsigilinsime į tą faktą, kad Lietuvos valstybinis universitetas jokiam jo gyvenime laikotarpyje nebuvo tokio didelio atlyginimų už švietimą, koks yra dabar tarp universiteto surpų ir bolševikams pateikiamųjų profesorių.

Ministry tarybos pirmininkas Močius Gedvilas, kilęs iš sulerkėjusių bajorų /pas jį gyvenantis jo dėdė nežinoja net lietuviškai kalbėti/, gyvena tikrais baudžiavos laiky prisiminimais. Šeiminiai aptarnavimai išliko kito

118-44

rias tarnaites, kurių vyriausiosios vieši, ošaromis palydini pasiskyrus i tikrai ryškiai charakterizuoja padėti:

- Visa sąliū įvairios ponams tarnavau, bet tokių pomų kaip dabar, kad nepažvalgiusią ir už mažą atlyginimą kaip šuni galėtų uiti, nemadiau.

Tai vienas iš pavyzdžių tų pomų, kurie, kaip caro okupacijos laikų viršaišini, paprastaiems žmogeliems paskutini kaili nardami, patys iš kailio turi nortis, pataikaudami savo viršinininkams. Bet tebūnie leista mūsų paprastam žmogui žvilgtelti į gyvenimą tų, kurie gyvena Krealiaus sferose ir visuomenai tikrai Krealiaus doktrinosse penkiakampių žvaigždžių apinduliuose teparodami.

"Visų mylimas draugas" S t a l i n a s, išskiriamas retus pasireidymus Krealiaus tribunijoje, paprasto žmogaus akimi tarp galibetonių Krealiaus sionų ar, jam kur nors vykstant, pro darvuolio šaudyme angas negali būti matomas. Tad bent šiki tokį vaidą apie te tirono gyvenimą galima susidaryti iš jo kasdieninto sūnams palikininko S t a l i n o gyvenimo bruožų.

Rakininkas Stalinas, dėl nežinomų priežasčių būdamas nepardidelėje tėvo salonoje, karo su Vokietija metu buvo įvilktas į karinį sandurį ir karui baigiantis perkirtas stovėjusio Lietuvoje /iš pradžių kytų Lietuvoje, vėliau šiaulių miesto apylinkėse/ vieno sviados naikintuvų pulke vedu.

Nepardidai kas teko matyti tą nedidelio ūgio, strusdamota veidą ir rudais plaukais, isteriškai nervuotą "amonybę". Tačiau jo apsaugai priskirtų ir kitų sviados pulke karių nedrąsiai papasakoti faktai, kurių laiką ir vietoves tam tikrais sumetimais šia nutylėsim, parodo, kokio despotiškumo ir dvasinio išsigimimo spėjo pasiekti taip neseniai valdžią įgavusi kasta.

Kaip apie savaine suprantamą dalyką šia netarke kalbėti apie tą didžiulę apsaugą /12 sargybinų ištiesę jėgų/ ir liukosini aptarnavimą, kuris dedinteriopaui pato bene paprasto te laikonio bolševikų armijos karininko aptarnavimą. Bet tenka pažvelgti į tą nepavydėtina padėti visų jo tarnų, kai šima išskvotos energijos, ligų sugružtam ir gydytojų nustatytomis grieždiančiomis

dietais maitinamam sutvėrinai ušaina liguistas įsiutimas. Tik vienintelis jo adjutantas /majoro laipierio, lyg tautybės/ liūdavo nesudėrebėjęs, kai "visagalindžioje tėvo" sūrus, bevalis alkoholio vergas, sušukdavo: "spirite, čukit spirite!" Ir kai tokie reikalavimai stitintams tėvo įgaliojimus ir uždėtą atsakomybę turintis adjutantas kartais nepatorkindavo /nes dieta ir vaistų padojimas to būtinai reikalavo/, prasidėdavo tikras sūntimas. Nelaiku po kojos iš pasipainiojęs kareivis tuvo vietoje jo nušautas vien tik dėl to, kad ant ko nors šlietų savo įsiutiną.

Nie despote teise nebuvo varžomas ir pašaliečių atšvilgiu. Vargas buvo lietuvaitešas, patalūsionis i to švėries rėšmas... Moteris iš netoliese ma jo būstinės gyvenusios šėinos vos nebuvo nušauta, kai, išgirdusi kanktary pagalbos šauksmą, atbėgo galbėti jį ir visas savo šėinos garbės.

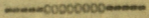
Įvairių patalikių pastangos įsigyti Kremliaus malonų, bolševikų araijai išergus i Vokietiją, pasireiškė tuo, kad kasdien, ankvejiniais iš Vokietijos plaukė įvairiausios devanos aukščiūsiūje valdovo sūrai. Jo būstinės kambarių apstatymas kas kelios dienos, o kareivis ir kasdien, buvo keičiamas vis gražesniais liukausiais baldais. Stalino sūrai 2-3 kartus per savaitę širondant Maskvėn, i lėktuvų būdavo pakraunamos kažkokiš paslaptingos, sunkios dėšės. Ir kai kartą apskruvėnė kareiviai kažkokiu būdu nusitaikė slapta nusavinėti oamogone reikalams vieną mašėnųjų iš didelio skaičiaus atveštų tokių dėšėjų, tai, savo didžiūsiūsiū dšingūsiū, joje rado... virš šėinto graūsiū supakuotų sidabrinų peilių ir šėkušėjų.

Koks elgesys buvo su jam pateikūti nepanorėjusiais valdiniais galima spręsti iš to, kad 1944 metais kažkas iš rusų lėktuve driso dienos metu, skridėdamas viršus būstinės, nešti i ją bombą. Deja, bomba buvo nedidelė, be to, pataikė ne i pastatą, bet nukrito kieme. To įvykio pasėkoje pomas drūgas pulkininkas Stalinas dšėliai nesilaikė gyvenvietės, o susikraustė i autosukveilayje įrangtą liukausinį kabinėtą, ir nepastoviai laisčiai įvairiose vietose.

Tai motrupes, kurios tik maža dalimi charakterizuoja Kremliaus valdovų gyvenimą, kuris tikrasis veizdas

11924

yra laikomas apgautas didžiausias paslaptingumo žydu. Už mažiausią rasišengimą, neišlaikant paslapties, ar už bolševikų partijos ir jos valdovų orumą šalinančius prasitarinius griežčiausiai baudžiama. Tokiu būdu net vienas ištikimiausių "didžiojo valdovo" tarnų - Krasilinas apsaugos luv. komendantas - šiuo metu kartu su daug kankinamais tautiečiais sėdi Sibiro katorgijoje ir naudojasi didžiausia tarybinis žmogaus "teise į darbą".

Vytėnis

Daina - mūsų žygių palydovas

Svarius lietuvių tautos kelias. Daugiausia liūdnos ir jos sukurtosios dainos. Kad ir sunkų svotinųjų vergijos kryžių nešdamas; lenkiškajai dvasiai pasidavusių bajorų ujamame, lietuvis baudžiamaninkas nestoikėdavo lietuviško žodžio. Lietuviškai kalbėjo, lietuviškai meldėsi, lietuviškai ir dainas dainavo. Nebuvo kompozitorių, kurie joms melodijas rašytų, nei dainininkų, kurie jas pplatytų pasauli išnešiotų. Dainos gimė pavergtosios tautos artejo lūpose ir skambėjo tik Nemuno, Šventosios, Nevėžio pakrantėse. Jos buvo liūdnos, pilnos ilgesio ir skausmo, kaip ir pats tuometinis lietuvių gyvenimas.

Pilkų dienų bėgyje stėjo sukilimų prieš maskolius metal. Išsikrovėti laisvą pasiryžusius vyrus priglaudė žaliuosios girios. Žrie šintarėdžių gūnų - kamienuose, įrengtų koplytėlių aklų, sukilėliai giedojo giesmes, o jų žygius lydėjo jau pasiryžimo kupinos kariškos dainos. Jose tapo įamžintos lietuvių sukilėlių kovos su maskoliais:

Fušk, padūk, pona Kosciūška,
Maskolų valioti.
Kai maskolų pavaliotis,
Austriją kepsim!
Rubavosim rusų, prūsų,
Mišin austrijokų...

Sukilėlių liūdnas neišpildytas, stėjo vėl skausmo metal. Tačiau nei muravjovai, nei kiti maskolai budeliet lietuvių nepasmaugė. Išo porokiojimą prie-

globoti telineose mįjurio šalyse suradusių brolių širdys veržiasi į Tėvyną visiems taip gerai pažįstamos dainos kodžiais:

Leiskit į Tėvyną,
Leiskit pas mus.
Ten pradžiugs krūtims,
Atgaivins jausmus...

Ir Tėvynė pasėdū būdo. Ten pradžiug davė jos pirmieji dainiai: Stradzelis, Vieniūsis, vėliava Rudirka, Mironis ir kiti. Jų dainoms, jau lietuvišką raštą atspausdintoms, kolia iš Prūsų per ano meto geležinių uždangų, pralaužė buvusių bendraamžniukų vaikų - knygnešių - Rudiną apdengtą krūtims. Jų pramintais taškai eidami 1918-ųjų metų savanoriai, lietuviškos dainos lydinti, išnovojo Lietuvai nepriklausomybę. Ir tik tada lietuviška daina suskamba laisvai ir pilnane suvo gulyje.

Savų kompozitorių apdailintos /muzikizuotos/ mūsų liudies sutartos dainos susilaukė didelio pasisekimo ne tik Tėvynėje, bet ir už jos ribų.

Bet nelgel buvo lauta lietuviškai dainai augti ir skambėti laisvos Lietuvos laukuose. To paties mėsokliams ainiai, nekaltai iššūdyti milijonų namų krauju sutaptonis rankomis, vėl pasikėsinė į mūsų Tėvynės laisvą. Nagana to, jie pasiryšo išplėsti lietuviškas dvasias, priversti nutilti lietuviškas dainas:

Ir griežlės randa vosarojui,
Ir bokštų varpai lyg apmirę...
Lutile ir dainiai artojai,
O tėviškos pokaitė girios...

Tačiau lietuvis taip lengvai neišveikiamas. Kadeise mūsų bodikas nuo prielų prigloboti teikusias girios šiandien vėl suskambėjo nuo partizanų šingenių. Vakarais prie laužo eglių piliorių romienų žvaigždėto dangaus skliutų pasiekia tyli girios brolių dainai:

Atėjo vakaras į girią,
Atėjo ilgesys pas mus.
Berželių ūkos prasiskyrė,
Ir pučia vėjas nuo namų.

1204
Prie lauko sodi laisvės broliai,
skis įsmeigtą į liepanas.
Tai vėl prasmego girių toly
kovos ir nerimo daina.

Atėjo vakaras į girią,
veidai užsidagė ugnis.
Šviena tamsoj muso kelią skiria;
Drąsiai mes žengiam stovitin.

Sių dienų Lietuvos valdovas, laukinis Amijos stropų
barbaras, negali įsivaizduoti, kad tokia, palyginti,
neskaitytina lietuvių tauta išdrįso pakilti ir jam se-
keri metal priešaisi ginklu jo užsūčioms. Apie jo ish-
tiso laisvę galima spręsti iš tarybinės spaudos, kur
kollektiniai partizanų adrešu pradėta neturintis žmogus
sugebėjimas ir yra charakteringi tik kruvinojo bolše-
vizmo valdovams.

O tauta lieka prie savo miestatymo. Į vienus oku-
panto raginimus kūrėjai atsiliepia kaletu pagal užsū-
kumą ir "linijų" parašytų veikalų, vieno kito komju-
nucio nevykusiai sulipdytais eilėraščiais bei iš rusų
kalbos verstiniais dainėmis. Šiandieną akorsai išilgai
per Lietuvą eidamas, tegirdėsi vien apie partizanus ir
apie jų lygins jaunimo pasilapdėnis dainuojamas dainas.
Ir tai ne keletą, ne prievarta sudarytą, bet kovojantių
brolių širdyse gimusių dainų būtas. Jone atvaizduota
viekas, ką šiandien lietuviai pergyvena, kaip gina savę
žemės laisvę, kur prisiglaudžia amžinam poilsiui ir
ką jam kovą tęsiantieji broliai dainuoja:

... Lietuvos žemelėj kleckis, dievyri.
Mes, likę gyvi, vis kovosim tolimai.
Išnaikinsim priešus, išvysim grobuonis,
ir laisvę musis muso tuojau.

Tai vėl apie partizanų dienas ir jo kolius:
Juk mūsų dienos trumpos trumpos,
kaip narysliedės agonijos!
Per audras einame ir klumpas,
ir su daina pakylam vėloai...

Vis telyni mūsų kelias vingiuojas
Per medžius, per šėdalius, naktis...
Tai parpuoliam, pakylam ir mojam,
Iš šalioji berklai pakelį...
=====

Kova kieta ir suriki, tad ir dainose ryškūs liūdnie
ir skausmo motyvai, skirti šviesiausių brolių ir parti-
zanso motinos pamėnijimui:

Dainai kartoja mano lūpos
Tą brangų žodį - motina.
Bet tu tyli, iš negirdėtum,
Už durų, anksčiau užvertų.
=====

Ir juo toliau, brangi mamyte,
Tavęs daugiau pasigiesiu.
Pievas niūnus jau išklajojau, -
Sakyk, kada ir kur rasiu?
=====

Tadim viską viršija Tėvynės meilė ir pasidavojimas
jai jos laisvės:

Dėl Tavęs, o Tėvyne, šiandien aš kovoju,
Dėl Tavęs, dėl Tavųjų vaikų,
Dėl Tavęs ir gyvybę atstau į pavojų,
Dėl Tavęs, dėl Tavęs, Lietuva...
=====

Nereikia diplomatų nei jų grašbylystės, - daina dū-
da atsakymą priekui ir visai žmoniškai, kaip lietuviai š
šiandieną gyvena, ko stikla ir už ką nebeįdomas lie-
ja savo kraują. Daina gėmė iš tautos išaugusių partiza-
nų lūpose ir liks nepaperkama liudininku apie šią die-
nų laisvės kovas.

Šiandieną daina tik pusbalsiu niūniuojama, šiandie-
n, už ją gresia š metalai Sibiro... Tadim atsis diona ir
skambės daina palakėj,
Lydės vėl eoda vybrėdus.
Pas ocoq šviesiaiplankę
Linksmi iš girių grįžim.

Rebeklajos Tėvynėj
Mongolai kruvinieji,
Kaip vaikų žino žiedą.
Purnedim laisvės dienas.

RUGELIS

Ištraukos iš "Partizano" pasenos

Rugelis linas, lenkosi javas,
Laiduose vėjas suką judino.
Žiedai su smile alapsis budavos.
Prakaitas kvepis atkalas grūdino.

Tuopos į teli tiesia šokėjus,
Vakaras tyliai tyliai ateina.
Liejasi upė, tamsiai pasėlus,
O šarps audžia vakaro dainą.

Oras atvėsta, sušilama klevas.
Balintą drobę sesulės pėmaus.
Ir sualsuojo dangus rūkavas,
O dargas vaisių šiupneliais kruana.

Vasara sirpo, vaisiai namoko,
Sorbentų krūmas ketėnis lūšo.
Dūkstantis vėjas vis pikšiam šoko,
Metėsi kalnų, pašlaitėji dušo.

Iš naujo kopė, kėlės ir kėlės,
Ir mandravojo rėgėlinis verpetais,
Įslutęs šniokėtė prie pirtuokėlės
Ir pagrūnojo kruvinais metais...

.....

Ir iškukuavo gegė dalužą,
Tulšini širdys karšiai apkarto.
Dalią nelentą gluosniškai sušė,
Ir sulapojo Vargas ties vartais.

.....

1224

Pats nevidomas smekus devynis
Nėlio įkirkęs pragaro ratuos,
Sielvartu verkė dangus tėvynės,
Ir smėlė geso, skandą supratas...

Pailnę daigius, arklius ir žirgus,
Vyrai per naktį šėjo į rytą...
Ne viena nesė oi išsiligus
Verkė Fuzdoje, kad broliai krito.

Vai daug nuplūde kraujo nekaltu
Į jūrą, jūrai, į gintarinę...
Daug už žvalo veidą, mugelto,
Daug dia nerdoje už geležinių...

.....
.....

Dia idėtu eilėraščių autorius a.s. R u g e-
lėis gimė 1906 metais Raguvoje valsč., Škinin-
kų šeimoje.

Karais ir antroji bolševikų okupacija ji už-
tiko besimokantį Panevėžio gimnazijoje. Veli-
onis kaip ir kiti lietuviškojo kaimo sūnis supre-
to Tėvynės balsą ir, metęs mokslą, iš VI-ies gim-
nazijos klasės išėjo į partizaninius būrius. Ve-
lionis buvo našlaitis / tėvas mirė vokiečių oku-
pacijos metu / ir šeimoje vienturtis sūnus ir la-
bai mylėjo savo motiną ir šeimą, tačiau dar la-
biau mylėjo Tėvynę Lietuvą.

Partizanų tarpe Ruginis pasižymėjo savo išsiviu-
linkumu, nuožiumu, drąsa ir kt. partizaninė-
mis savybėmis.

Atliekamu nuo partizaninio darbo laiku velio-
nis rašydavo eilėraščius, kurių paliko apie 300.

1949 a. liepos mėn. 24 d. jis kartu su kitais
savo kovos broliais didvyriškai padėjo savo jau-
nų galvą ant Tėvynės Laisvės aukuro.

J A S M I N A S

Laisvės kovotojas partizanas B A R U N A S

Sunku buvo tikėti, kad tą dieną, tėvynę kas užstotų nuo baisios neskineršios sudros. Tuo labiau netikėjo raudonasis siaubingas sutikti pasiryžėlių, išdrįsusių priešintis jo valiai.

o tačiau atsirado. Atsirado drąsuolių, kurie pajėgė mirtis, kovoti ir mirti.

Vienas iš jų buvo laisvės kovotojas partizanas B a r u n a s. Negailestingai pakęsti teroro, atsiskakė nuo Daugų miestelio MVD-istų siūlomose išdavikiškose leitenante "garde", susitarė su kovojančiais ir norinčiais kovoti draugais ir vieni, 1945 m. vasario mėnesio naktį paliko gintą sodybą, įsijungėms į Šutkintinę kovą. Kaip esamas atminimas liks jo kordžiai, paskętyti artimiesiems, būstuvams dėl jo gyvybės:

- Jeigu aš ryšausi išėiti į kovą, tai išėjau ne gyventi, bet m i r t i .

Nėra abejonių, kad mirti B a r u n a s neturėjo. Jis kaip ir kiekviens kitas troško gyventi, tačiau gyvenimą reikėjo iškovoti iš plėšrus oponento nagų. Ir jis kaip daugelis kitų brangiųjų tautos valių pasiryžo iškovoti gyvenimą arba mirti.

Reorganizojant laisvės kovotojų organizacinius vienetams, būdams draugus ir turėdams nepalaužiamą valią, B a r u n a s greit tapo būrio vadu, o 1947 m. - tėvūnijos vado pavaduotoju. 1948 m., ėmus tėvūnijos vadui R u g i u i, pradėjo eiti tėvūnijos vado pareigas. Būdamas lieningo divasijos, pašilventos ir gerai supradamas socialistinio svarbumą ir savo pareigas, jis mokėjo išlaikyti autoritetą savo kovos draugų ir sąžatechnųjų vadų tarpe. Kovos broliams mokėjo būti modifikuojamą draugų, perspėjimų viršininku ir kovos vadu. Bet ir sunkiausiais momentais mokėjo išlaikyti tvirtą divasiją ir glaudrią motelką, giliai pasilpdamas skaudžius pergyvenimus, ir, tik giliau pasveikęs į jo veidą bruožus ir susimąsčiusis akis, buvo galima pastebėti kovos paliktus pėdsakus.

B a r u n a s turėjo vieną odę kmtynių su priešu: 1945 m.

123 dv

Šiuščiokainio km., 1945 m. Kančėryj km., 1946 m. Korpiškio km., 1946 m. Bišų km., 1946 m. Gričiūniškio km., 1946 m. Rakstanskų km. ir kt. Šių kautynių metu pasiūlymė kaip draugus kovotojas ir amanus vadov. Už narumą, kautynėse ir už uolų jam pavesių pareigų atlikimą Dainavos apygardos vado buvo apdovanotas dviem narumais ir dviem uolomis juostelėmis. 1949 metais Sezonas LRSS Tarybos Prezidiumo Pirmininko pakvietimas į partizanų jausmojo leitenanto laipsnį.

Tačiau šiurį mirtis nelabai išplėšė jį su savimi nesu laisvės gynėju ir vadu, su dviem kovos draugais - Klovu ir Vyturiu.

1949 m. birželio mėn. 30 d. trylika laisvės kovotojų partizanų, daržiai vadovaujant, ruošia X kaime pasilaisvinti priešui. Miesto metu, atšlygiavę iš X kaime, apširėję ir aptarę poniojias, jie sustoja viename vienišioje paštai. Tačiau likimas lėmė kitsip. Dar juos išgydijantius miške pastebėjo pasilaisvinantieji rusai ir pradėjo šauti.

Sąryboje stovėjo Papartis. Kieme nieko ypatingo nepastebėjęs, jis mūšė už tvartą apšvalgyti aplinkos, kur girdėjęsi šūnų lojimas. Toje pusėje buvo ruzai. Papartis grįžo atgal ir staiga prie namo pamatė NVD-istų. Tuo pačiu momentu atsivėrė durys ir jose pasirodė Vyturys. NVD-istas buvo pasiruošęs. Sutratėję šūvių seriją, ir Vyturys, nuklyk perverta krūtine, mirtinai šėleistas, dar išėjo į kambarį ir suklypęs sušuko:

- Vyrai, pribalkite mane!

Šūni minutė, kai pasiryšęs partizanas, dar tik prieš keturias dienas pradėjęs partizanuoti, dar ne išdėginęs girdle su oliniantu, nemusigandė mirties. Ši mirtis buvo nelongva ir jo kovos draugams. Pirmoji šūvių serija turėjo būti skirta ne priešui, bet draugui. Tačiau svyrūti neturvo kada. Namas buvo apsuptas. Kieme sutratėję naujos šūvių serijos, paleistos į namo vidų ir į Papartį. Palikti Vyturiui gyvybę reikišė atiduoti jį šiuuriziacioms kančioms. Dar škinirka ir... šūvių serija. Vyturys anšimai atsikyřė su savo kovos draugais.

Reikėjo, žit būt, prasiveršti. Daržas, padėginsis kovos draugus, šoke į kitą kambarį. Toje pusėje buvo

atleikta stipriausia MVD-istų ugnis. Nepėjęs atidaryti
ugnies, kulky porvėta krūtine sukniubo ant palangės.

Tam pašėmė kambaryje, prie kito lango, stovėjęs
į stakles, MVD-istų kulky klišdytas liko rymoti kėlavas.

Likusiai dėvyni partizanai pro kulky lietu, ataišau-
dydami prasiveržė iš apcupimo.

Taip žuvo Dėkijės mūky sūnus šarūnas su savo kovos
draugais.

-----000000000000-----

Nė girtų skaičius ir jų kokybė tautos pajėgumą nu-
lema, bet jos dvasia. Juo labiau tauta yra pasiryžusi
 ginti savo laisvę ir dėl jos sukotis, juo ji stipresnė
 yra. Tokios tautos net sunkiausios okupacijos negali
 palaukti, ir savo teisę į laisvę gyvenimą, ji anksčiau
 ar vėliau vis tiek atgims.

|-----000000000000-----

"Kad ir kaulai trūnytų po velėna, atstojimas tarp
 žmonių nebus tų, kurie savo gyvenimą miri, mugalėje".
 /B./

Kol turi draugų, tol nesl prašuvęs.

"Nešiniemi didvyriai kartais yra didesni už šimtus
 šimtus didvyrius" /V. Hugo/.

"Niekas noutaškada gyvybės dėl svajonės. Inogus mirė-
 ta tik dėl to, kas egzistuoja tikriau negu jis pats".

/Dr. A. Maccina/

--000000--

"Lietuvos neužairšt laisvosios pasaulio tautos!"

174241

Saltasis karas šiais metais pasiekė didžiausią įtampą. Sovietų Sąjungos užsienio politika ir nuolat augęs teroras Kroatijos pavergtose šalyse linksmas po šingonio priartina tą momentą, kada Šaltasis karas įgys karštojo karo formą. Kroatijos pavergtų tautų, jų tarpai ir Lietuva, išlaisvinimo reikalas, o taip pat reikalas galutinai pašalinti sovietų imperializmo grėsmę žmonijai šiandien pasidarė būtinas ir nebeatidėliotinas. "Kalių metų patyrimas parodė, kad sutartys, kurias sudarė sovietų vyriausybė, lieka tik ant popieriaus. Komunistai pripažįsta tik jėgą, kai ji priešpastatoma jų imperialistiniams siekimams... Sovietų politika išplaukia iš komunistinio struktūros. Nuo pat pirmosios dienos, atsiradus pasaulyje sovietų valdžiai, komunistų vadai su Leninu priedėkyje skelbė, kad tikslas pateisinas priemonės ir kad tikslui pasiekti komunistai gali griebtis visokios rūsies gudrybių ir apgaulės... Šis kartus patyrimas diktuoja Jungtinėms Amerikos Valstybėms griežti užsienio politiki realinomis jėgomis ir tvirtumą", pasakė J A V valstybės sekretorius A O e s o n a s vienoje šių metų savo kalboje, kurioje išdėstė pagrindinius J A V politikos dėsnius.

Savaime aišku, kad, esant tokiai padėčiai, tiek Lietuvoje, tiek užsienyje gyvenantieji lietuviai negali nesidžiaugti ir neturėti vilties, kad Lietuvos ir cėlos bolševikų pavergtų kraštų klausimas netolimoje ateityje bus išspręstas.

Nuolat vystantis užsienio politikos įvykiams Lietuvai palankia linkme, drąsio kyla ir didėja mūsų tautiečių, gyvenančių laisvoje Vakarų šalyse, veikla Lietuvos išlaisvinimo reikalu. Šiame neperastai džiugu, kad mūsų tautiečiai Vakaruose ryžtingai kovoja dėl Lietuvos teisių, damamudami kruvinoje olimpante niekylės, reikalaudami Lietuvos suverenitete atstatymo ir tuo suteikdami savo brolius tėvynėje neikainojamą moralinę pagalbą.

Štai kelias kovos, lietuvių vedamos už geležinės uždaros, epizodus:

--- 1949 m. lapkričio mėn. buvęs Lietuvos užs. reik. min. L e o n o r a i t i s tarėsi su Gen. Asamblėjos pirmininku Rosalu ir kitais delegatais. Pasitarimų tikslas - iškelti Lietuvos klausimą ŠNO. Po kelių dienų Lietuvos pasiuntinys JAV Z a d e i k i s, Vyriausio Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto (VLIK) pavestas, iškėlė šio gen. sekretoriui Triugvo iš memorandumų, kuriuose Sov. Sąjunga kaltinama siekian visiškai sunaikinti lietuvių tautą ir Lietuvą kolonizuoti.

--- 1949 m. gruodžio mėn. višuryje įvyko didelis Amerikos Lietuvių Kongreso suvažiavimas. Kongresas išleido deklaraciją, kurioje kviepiamasi į JAV vyriausybę, kad JAV ir toliau gintų Lietuvos nepriklausomybę reikalą. Deklaracijoje sakoma, kad Lietuva, kuri prieš šimtmečius gynė visos Vok. Europos civilizaciją, padedant sąjodeli sukalbinimų, buvo okupuota ir šiandien beatodairiškai naikinama. Lietuvoje, sakoma toliau deklaracijoje, šiandien nėra jokių žmogaus teisių. Čia vyksta sisteminis žmonių ušausinėjimas. Amerikos Lietuvių Kongresas apeliuoja į JAV vyriausybę, kad ji atkreiptų pasaulio dėmesį į siaubingus faktus, vykstančius Lietuvoje, kad iš Lietuvos būtų išvesta bolševikų slaptoji policija ir kariuomenė ir t.t. Amerikos Lietuvių Kongresas JAV vyriausybę prašo Lietuvos, Latvijos ir Estijos klausimą visu ryšiumi iškelti ŠNO ir tragiškai šių valstybių būklei bent kartą padaryti galą.

--- 1949 m. gruodžio mėn. pabaigoje Londone vyko įvairių Europos valstybių socialistų partijų konferencija, kurioje lietuvių atstovas supažindino konferencijos dalyvius su dabar Lietuvoje esančia padėtimi, pabrėždamas, kad tai, ką šiuo metu bolševikai daro, neturi nieko bendro su pagraudžiančiu žmogiškumu.

--- Buvęs Lietuvos prezidentas G r i n i u s Naujųjų Metų proga Amerikoje per radiją pasakė kalbą. Visą pasaulį apkreižo Grinius kodžiai, kaltinamieji sovietus masiškai lietuvių trėmimais, prispėda ir šimriū terorą. Savo kalboje Grinius iškėlė didvyrišką partizaninę kovą, kurią veda likę tėvynėje lietuvių.

--- Š. m. vasario mėn. 9 d. JAV senato pakomisijs, svarstanti tarptautinės konvencijos prieš genocidą, ratifikavimo klausimą, išklausė

Amerikos Lietuvių Tarybos atstovo K. J U R G Ė L O s
pranešimoje sistematini lietuvių tautos naikinimą.
Jurgola pranešė, kad šitai tikstančių lietuvių te-
po neacistinio ir komunistinio terorų aukonis.

--- Ryšius su Lietuvos Nepriklausomybės paskelbi-
mo 33-asis metinis JAV spaudoje buvo pakeičti
brvusio Lietuvos prezidento G R I N I A U S I R V y-
riausio Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto pirmininko
K R U P A V I Š I A U S kvepimais į lietuvių tau-
tą.

Grinius savo kvepimais patvirtina, kad šitai tiks-
tančių nūciau miraliai lietuvių sovietų valdžios yra
trečiai į Sibiro kėdagerius. "Lietuviai, - sako Gri-
nius savo kvepimais, - esantieji laisvoje, neušmiršta
savo brolių, esančių po komunisto jungu, ir nuolat ke-
lia savo balsą prieš Lietuvos piliečių persekiojimą.
Lietuviai, gyvenantieji laisvose demokratiniuose kra-
tuose, neušmėta atkeliai politikanti tarptautinių or-
ganų, kad ištirtų nusikaltimus, kuriuos vykdo sovietų
valdžia prieš Lietuvos piliečius..." Pabaigoje Grinius
sako: "Šiandien mūsų šalis yra didelis turinis daryti
viską, kad dar labiau sustiprintume mūsų tėvynės
visų lietuvių vienybę".

Krupavičius savo kvepimais sako: "Tragiški paku-
tiniųjų metų įvykiai parodė beveik neįveikiamas
pervarais Lietuvos piliečius laisvoje ir tuose, kurie
yra vergijoje... Lietuviai, esantieji demokratiniuose
krautuose, šine apie šiaurios persekiojimus jų brolių
Lietuvoje ir šine apie vykstančią vietinių pasiprieši-
nimą. Jie taip pat šine, kaip tyčia naikinamos mate-
rialinės ir kultūrinės vertybės, lietuvių tautos kaus-
tos ilgy šituočių laikotaryje... Lietuvos neušmiršt
laisvosioms pasaulio tautos! Ir daugelis Vokary val-
stybių, jų tarpe ir JAV, laiko Lietuvą nepriklausoma
valstybe ir pripažįsta jos diplomatinis atstovus".

Lietuvių sluogardai, esantieji JAV, gavo išgymus
laisvės kovotoje S K I R M A N T O, esančio dabar V-
kary Vokietijoje, kvepimais, kuriuo jis ragina lietu-
vius neušmiršti prieš juos visus stovinčio bendro už-
šavinio. "Iškinas iškinė, mūsų, lietuvius, po visą pa-
saulį, - pašėd skirmites, - bet vis dėlto tikime, kad
laisvės diena ateis!" /skirmites - ~~skirmites~~

vadovybės pareigūnas, kuris, lydimas kitų pareigūnų, su slaptais krašto rezistencijos uždaviniais prisivertė į Vakarų/.

--- Š. m. gegužė 8-10 d. Vašingtone vyko Rytų Europos alituonių valstybių /Lietuvos, Latvijos, Estijos, Lenkijos, Čekoslovakijos, Vengrijos, Rumunijos ir Bulgarijos/ tarptautinės ūkininės sąjungos atstovų konferencija. Konferencijai pirmininkavo Lenkijos atstovas Mikolaidikas. Konferencijoje Lietuvos atstovas apibūdino okupanto - Sov. Sąjungos - žiaurų eiginsai Lietuvoje, dideli gyventojų persekiojimą, trėmimą, į priverstinę darbą stovyklas Rusijoje, priverstinę kolektyvizaciją, kuria suakdomas žemės ūkis, ir krašto gyventojų atkaklų pasipriešinimą ir sėkimą, neatsižvelgiant į žiaurinusias okupanto represijas, išsilaisvinti. Savo kalbos pabaigoje Lietuvos atstovas pažymėjo, kad analogiškai okupantas eiginsai Latvijoje ir Estijoje, kur taip pat vyksta atkaklus gyventojų pasipriešinimas. Konferencija priėmė eilę svarbių rezoliucijų: 1/ per šio dėli pastangas atstatyti okupuotose kraštuose pagrindines laisvės teises; 2/ iškovoti Tarpt. Raud. Kryžui teisingi teikti paramą gyventojams tiek tėvynėje, tiek ištrėmimo; 3/ išrūpinti, kad tarptautinei sąvokai būtų leista ginti politiškai kaltinamus gyventojus, nes dabartiniu metu bet koks teisinis apsigynimas ir globa okupuotose kraštuose neegzistuoja; 4/ bendronis jėgoms siekti šių kraštų nepriklausomybės atstatymo.

Dalia šių žygių, atlikta Lietuvos laisvinimo reikalu Vakaruose esančių lietuvių, reikia išiekti ir kai kurių įėjusių Vakarų valstybių politinių veikėjų pasiskyrus apie Lietuvą, ir kai kurių užsienio radijo komentatorių pareiškimus, padarytus šiais metais:

--- Š. m. vasario mėn. 18 d. JAV demokratų partijos frakcijos senatė lyderis senatorius L u k a s Čikagos lietuvių tarybos posėdyje, kuris buvo skirtas 30-iesiems Lietuvos Nepriklausomybės metinėms paminėti, pareiškė: "Pabaltijo ir tuo pačiu Lietuvos okupacijos JAV nepripažino ir nepripažins niekada. Jei JAV yra ir padariusies kada ir kokią nors klaidą, Pabaltijo ir Lietuvos okupacijos reikalu, tai kalta yra Sov. Sąjunga, kuri nenorėjo išgyvendinti amžinai taštų savo pabaltijim.

JAV visada kovojo ir kovos dėl visų tautų laisvės. Kad tai yra tiesa, galėjo pastebėti kiekvienas, kuris sekė visas vykusias konferencijas ir UNO Saugumo Tarybos posėdžius. JAV dės visas pastangas, kad Baltijos ir Lietuvos neteisėtos okupacijos klausimas būtų perimtas spręsti SNO".

--- Niujorko įvykusioje antikomunistinėje konferencijoje buvęs JAV ambasadorius Maskvoje generolas E. Spaitis iškalė didvyrišką, Lietuvoje vykstančio pagrindinio judėjimo bei visuotinio pasipriešinimo prieš bolševikinę vergiją.

--- S. M. Vazario mėn. 16 d. Kinoms lenkų radijo komentatorė Zofija Zilinska per Niujorko radijo stotį padarė tokį pareiškimą:

"Šiandien sušina 30 metų, kai po pirmojo pasaulinio karo ir caro Rusijos priešpaudos atgimė Nepriklausomą Lietuvos valstybę. Iškentėjusi visus caro Rusijos priešpaudos šturmus ir atgavusi nepriklausomybę, per 20 laisvo gyvenimo metų Lietuva sukūrė savo valstybinę kūrą ir tautos gėrvę. Nešūrint, kad komunistinė Rusijos užs. rošk. komis. Lātvinovas buvo sudarę nepuolimo sutartį su Lietuva ir kitais Baltijos kraštais, 1939 m. slapta susitarus su hitlerine Vokietija ir tais pačiais metais užpuolus Lenkija, užsk. okupavo Baltijai ir kartu Lietuvą. Pasitraukus iš savo tėvynės, Lietuvos vyriausybė pareiškė griežtą protestą prieš neteisėtą krašto okupavimą. Tokiu būdu sudarytoji marionetinė vyriausybė Lietuvoje neturi jokios galios ir laikoma, kad jos valdžia yra paremta vienu rusų durtuve. Celežinė uždanga neleidiā surinkti išsivienijusių šalių apie tas kenčias, kurias faktinai kenčia lietuvių tauta, tačiau Kinoms, kad lietuviams pasiryžę iškovoti sau nepriklausomą valstybę. Už geležinę uždangą esantieji Lietuvos diplomatai dės visas pastangas paveikti SNO, kad ji atkreiptų reikalingą dėmesį į kenčiančią Lietuvą. Šiandien, švęsdam̄ savo 30-ąsias Nepriklausomybės paskelbimo metines, kovoja Lietuva tikisi ją vėl greit atgauti, ko mes mūširdžiai linkime".

--- JAV darbe federacijos atstovė T. B o n d e F. kalbėdama apie priverdnamųjų darbų stovyklas Sev. Sejungeje, ypatingą dėmesį atkreipė į Baltijai. Savo

kalboje ji pabrėžė:

"Sov. Sąjunga išvežė iš Pabaltijo 1,5 milijono žmonių. Vieni pateko į Sibiro priv. darbų stovyklas. Trečtiniai, jų tarpe dauguma lietuvių, končia didžiulius vargą ir skurdą. Tikėtina, kad jų miršta nuo ligų ir iš bado diena ir naktį. Jei kuriems pasiseka sugrįžti į savo tėvynę, tai iš jų 70% serga malarija, oliga ir kt. chroniškomis ligomis. Pabaltijoje nuolat vyksta žmonių smūniai. Kasmet Sov. Sąjunga ištrūkia iš Pabaltijo ir Lietuvos šimtus tūkstančių žmonių į Sibiro priv. d. stovyklas. Masinis žmonių trėmimas stichianais pagal iš Kremliaus išdirbtą planą".

--- Lenkų komentatorius J a b l o n s k i s, kalbėdamas apie Pabaltijo kraštų politinę padėtį, 1950.XII.11 per Londono radiją praeiškė:

"...1946 m. rinkimams praėjus, į Pabaltijo kraštų smaikinimo planą Sov. Sąjunga tuoju ištrūkė visą kas tik tuose kraštuose buvo užsilikę nuo "seno", neaplikdamas ir religinio kulto. Krašto turto kolektyvizacija, žemio perauklėjimas, mokyklų ir spaudoje reforma, naujų mokytojų kadrų sudarymas bei griežta kova su religija, bažnyčia ir kunigais, -tai pagrindiniai uždaviniai, kuriuos Kremliaus diktatoriai pavėdė tų kraštų kompartijoje pilnai įgyvendinti iki 1950 m. rinkimų.

Pradžioje pradėta persekioti "senų" laikų žmones. Juos likvidavus, pradėta kolektyvizacijos įgyvendinimo skelija, kuri Latvijoje ir Estijoje pasiekė iki 80%, o Lietuvoje - iki 60%. Visose mokyklose išmestos tikybės pamokos ir įvesti reformuoti mokyklos vadovėliai. Pradžioje ir vidurinėse mokyklose mokiniai verčiami stoti pionierių ir komjaunimo organizacijos. Mokyklose ir studijų programose įtraukti Markso-Engelso bei Darvino-Mičūrinio mokslų teorijų pagrindai bei Lenino-Stalino komunistinių-revoliucinių idėjų pagrindai. Naujos dvasios mokytojų kadrams sudaryti praversti specialūs kursai... Pradėta smarkiai persekioti religiją, bažnyčias ir kunigus. Nofiskuoti bažnyčių turtai ir suėsta ir į Sibiro ištrūta daug kunigų.

Tokiu būdu vyko Pabaltijo kraštų - Lietuvos, Latvijos ir Estijos - sąpykinimas naikinimas. Kad šis tikslas būtų pasiektas greičiau ir sėkmingiau, tų kraštų kompartijos gaub iš Kremliaus diktatorių noribotus igauklėjimus tikrinti ir reikalauti griežto ir skio jų m-

rodzys, bei iestym, vykdyms. Kromiaus diktatorių duo-
tus igaliojimus Fabaltije kraštų kompartijos pilnai
išnaudojo. Netverių metų būgyje Fabaltije kraštai tu-
vo visiškai pavergti bei pajungti Kromiaus tikslams.
Jau šiandien Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje kandi-
detais į aukščiausią Tarybą yra išstatyti rusų gene-
rolai, kurie niekad nėra buvę tuose kraštuose. Tokiu
būdu Fabaltije kraštų gyventojai per šiuos rinkimus
neturės teisės balsuoti net už save krašte komunistus.

Esant tokiai padėčiai, 1990. III. 18 rinkimų lietu-
vini laukia su giliu liūdesiu ir karčia širdgėla",
baigė koncertatorius Jablenskis.

Kromiaus tironai bet kokia kaina stengiasi pa-
siekti, kad joks tiesos žodis iš Vakarų į Sov. Sąjun-
gą arba iš Sov. Sąjungos į Vakarus neprasišverbtų.
Tam tikslui skiriamos milžiniškos pinigų sumos, tam
tikslui išsijusę dirba specialūs KGB-istų kadrai, tam
tikslui tarnauja viskas, kas sudare taip vad. geležinį
uždangą. Tačiau tiesos žodžio jokius uždangams ne-
sulaukyti, ir ši maža dalelė pro geležinį uždangą pra-
siskverbusių faktų mums aiškiai sako, kad d i d y -
s i s p a s i r e n g i n a s kryžius šygiui prieš
bolševizmą, Vakaruosep yra beveik baigtas. Ir tas mo-
mentas, kada geležinį uždangą grius, kada bus išlais-
vintos visos Kromiaus pavergtos tautos, jų tarpe ir
Lietuva, ir kada bus išgelbėta Europos kultūra ir ci-
vilizacija, yra, gal būt, daug arčiau, negu kad daugelis
mūsų galvoja.

*****0000000000*****

*** J U O K A I ***

Vienas darbininų susirinkime agitatorius aiškino
apie tai, kaip Amerikos darbininkai skusta ir vargy-
ta, kaip juos kapitalistai išnaudoja, kaip jų tiktan-
čiai, negaudami darbo, miršta nuo bado ir ligų. Dar-
bininkai, pasikondę dūmų dėbenyje, tyliai klausėsi.
Baigus kalbėti, vienas darbininkas garsiai parodė:

- o dabar tai aš suprantu, kodėl darbininkai Ame-
rikoje lengviau mašinomis važinėja... Mat, iš bado
pėsti visai pasiti negali...

Vieną kartą Molotovas buvo iškvieistas pas Staliną padaryti pannenilimą, kaip vyko užs. reik. ministro konferencija Amerikoje. Jiems bealkalibent, sustarba telefonas. Irio telefono kviečiamas Molotovas. Molotovas kalbėdamas visą laiką kartąjo:

- Ne, ne, ne, ne, - galop pasakė: - taip, - ir greitai padėjo trūbelę.

Kad Molotovas pasiūkino, kad kalbėjosi su Aščerou, Stalinas piktai puolė:

- Ir kokiu punktu tu su juo išdrįsai sutikti, kad pasakoi "taip"?

- Jis mano kiamė, ar aš gerai girdėjau, - bailiai atsakė Molotovas.

Bet, kaip žinoma, Molotovas vis tiek buvo atleistas iš užs. reik. ministro vietos.

Vienoje sov. Sąjungos vasarvietoje, gražus gojelijų pavėsyje, išėjo su jaunuoliu. Gojelijų žirkoniškoms nedidoms puiktelis.

- Klausyk, drauge, kaip gražiai žiulba tas puiktelis, - tarė vienas.

- Šė, tylik. Ką tu žinai, kas jam parašė tą dainą, - bailiai dairydamosis, atsakė kitas.

1949 m. vasario mėn. K. gimnazijoje mokiniams buvo duota parašyti tema: "Epizodai iš kovų dėl išlaisvinimo gintojo kaimo".

Vienas mokinys rašė:

"... Vaisėdas buvo baisus. Tūliu dar pasidarė kaimėnis, kai patėsių gaudėsi, kulkešvaidžių tratėjimą sustelbė šmėdų balsai. Randomaviečiai vorėni i priė. Nėko tada daugiau nesigirdėjo, kaip "vperiod" ir "ura"... Išvargę, epiplydę, laikydami rankose plūštas neprinokusius kėrnus, išengė i atlyg glatąjį kaimą".

Nuo "epiplydę" iki "išengė" mokytojo balsant buvo išbraukta ir parašyta "mūšikėnėvę".

T U R I N Y S

I skaitytojus.....	1
Ž g l i s Pogrindžio Kodis.....	2
V a i š v i l k a s Atiduok Tėvynei, ką privalai...3	3
A . U o s i s Balingas pašūris.....	6
R u g e l i s Sireni, skardai be kaskės.....	8
A l k u p e n a s Naujųjų bajorų kasta.....	9
V y t e n i s Daina - mūsų žygių palydovas.....	12
R u g e l i s Birdies dūšiai.....	16
R u g e l i s Įstrūkos iš "Partizanų" poemos.....	17
J a s m i n a s Laisvės kovotojas prt. Šarūnas....	19
"Lietuvos neužmiršit laisvesiems pasaulio tautoms"....	22
J u k a i.....	28

